

Музеј рудничко-таковског краја
из Горњег Милановца

Завичајни музеј Рума

Александар Марушић

ЋЕНЕРАЛ БОЖИДАР П. ТЕРЗИЋ

1867 - 1939.

Завичајни музеј Рума

7. новембар - 8. децембар 2017. године

Чувени војсковођа и велики добротвор, армијски јенерал Божидар Терзић, рођен је 7. септембра 1867. у Горњем Милановцу. Већ са шест месеци живота остаће без оца Петра, срског практиканта, који се напрасно разболео и након тога убрзо преминуо. Храбра и способна мајка Јерина, успела је, уз много муке и напора, не само да одгаји и одшколује свог јединца, него и да га „изведе на прави пут“.

У месту рођења окончао је основну школу и два разреда Гимназије, да би као добар и талентован ћак учење наставио у оближњем Крагујевцу. По завршетку шестог разреда, септембра 1886. ступа у Војну академију, чију ће Нижу школу завршити 1889, а пет година касније, као други у рангу, успешно ће привести крају и Вишу школу. Професионалан приступ послу и одговорно извршавање постављених задатака, омогућили су му крајем последње деценије претпрошлог века једногодишњи боравак у Немачкој, где је заокружио своје стручно усавршавање.

Након повратка у Србију и положеног курса за јенералштабну струку 1900, наступиће период када ће обављати низ врло значајних штабних и командних дужности у трупама активне војске. Неко време био је и ађутант Њ. В. Краља Петра Карађорђевића, затим уредник листа *Ратник*, али и једна од кључних фигура током припреме и разраде оперативних планова будућих ратних операција. С тим у вези, јуна месеца 1912. унапређен је у чин пуковника.

Најзначајнији период у војничкој каријери Божидара Терзића, без икакве сумње, било је његово учешће у ослободилачким ратовима Србије. Као командант Шумадијске дивизије I позива остварио је пресудне победе на Дренку и Рајчанском Риду које су директно одлучиле исход Другог балканског рата. Током прве две године светског рата на челу своје јединице суделовао је у најважнијим операцијама српске војске, да би реконструкцијом кабинета Николе Пашића 6. децембра 1915. постављен на место министра војног. Ову врло деликатну функцију обављао је до 1918, када је изабран за изванредног изасланика при народном већу у Сарајеву, са задатком да регулише војна и остала питања на територији Босне и Херцеговине, односно Далмације. Две године раније због показаних способности у обављању одговорних послова унапређен је у чин генерала.

Армијски јенерал
Божидар П. Терзић
(1867-1939)

По завршетку рата као командаант III армијске области учествовао је у гашењу арна-утских побуна и сузбијању бу-гарске пропаганде у Јужној Србији. Први пут је на лични захтев пензионисан у пролеће 1920, да би три године касније поново враћен у службу, заслуживши чин армијског генерала. Коначно, са места команданта V армијске области 11. априла 1929. године одлази у заслужену пензију. Годину дана након пензионисања умрла је у 86-тој години живота његова мајка Јерина. „Узорна Српкиња и беспримерна мајка“, била је изузетно поштована и цењена жена. Желећи да јој се одужи за све што је учинила за њега, генерал Терзић је највећи део живота провео уз њу, па су чак и Албанију прешли заједно. Увек при руци и помоћи мајци, остао је неожењен, не скривајући да је она својом „љубављу и добрим српским власпитањем облагородила моју душу и образовала мој карактер“.

Иако умировљен, Божидар Терзић је наставио са великим бројем активности које су имале за циљ побољшање друштвеног и материјалног стања учесника минулих ратова. Војник од главе до пете, свестан жртава, поднетих у борби за слободу, није се мирио са неправдом која је снашла његове саборце. Нашавши се на челу Народног инвалидског фонда, истрајно је радио на припремању Инвалидског закона, па је то крупно питање после дужег низа година на колико-толико праведан начин решено.

Његов однос према родном крају, жеља и труд да се сваком суграђанину помогне, олакша или нађе при руци, заврећују посебну пажњу. Живећи у престоном граду окупљао је око себе виђеније Горњомилановчане, са којима ће 1934. године основати Удружење Рудничана у Београду. Циљ Удружења, за чијег је председника Управног одбора изабран баш Терзић, био је рад на просветном, здравственом, економско-социјалном и културном унапређењу рудничко-таковског краја.

Чињеница да је живео од скромне војничке плате није га спречавала да иза себе остави много тога, што и данас служи на опште добро свих. Тиме је показао не само колико му је значио крај у ком је потекао, већ и неке од највећих људских вредности, као што су милосрђе или солидарност.

Тако је, између осталог, јуна месеца 1938. посетио горњомилановачку Гимназију и тадашњем директору Војиславу Максимовићу предао 243 књиге и 30 обvezница Ренте за ратну штету. Том приликом основан је фонд под називом „Задужбина мајке Јерине и сина јој Божидара П. Терзића армијског генерала“. Из овог фонда додељивано је неколико награда: за најбољи светосавски темат (из области уметности говора, историје, географије и етнографије старог рудничког округа), одевање најсиромашнијих и награђивање књигом најбољих ученика. Нажалост, избијањем Другог светског рата прекинут је рад задужбине.

Исте године приложио је милионачкој цркви емајлирани крст, епитрахиль проткан златом и нов велики часовник као „најлепши украс за звоник“.

У селу Горњим Бањанима, подигнут је водовод са врло модерним чесмама „заузимањем армијског ќенерала г. Божидара Терзића у 1928. години“. Родно место своје мајке помогао је значајним средствима и приликом формирања тамошње Среске здравствене задруге. По његовој изричитој жељи владика жички Николај Велимировић присуствовао је слави цркве у Горњим Бањанима 1. октобра 1938. године, на дан Покрова Свете Богородице.

Горњомилановачка општина се захвалила свом земљаку и за живота прогласила га почасним грађанином, а једној од главних улица доделила је његово име.

Уважаван и цењен, Божидар Терзић пленио је и непосредношћу. Знао је да се нашали, запева, почасти... Мештани су га због тога волели, трудећи се да што више времена проведу са њим или у његовом друштву.

По много чему изузетан живот, овај војник и хуманиста, окончao је у Београду, 29. септембра 1939. године.

Два дана касније земни остаци биће му положени у породичну гробницу, поред мајке Јерине и стрица Благоја. Преко 3000 људи читавог рудничко-таковског краја испратило је свог доброчинитеља, не скривајући тугу и жалост због његовог одласка.

Божидар Терзић је један од оних који су цео свој живот посветили Краљу и Отаџбини. На свим дужностима показивао је увек темељну и високу војничку спрему, широко схватање, одлучност и највећу истрајност. Идеал му је био живот у трупи. Један је од ретких ќенералштабних официра који је на положајима трупног команданта провео пуних 5 година. Ту и лежи тајна његових великих успеха као ратног команданта.

Армијски ќенерал
Божидар П. Терзић
(1867-1939)